

Bureau Meerstad
Zijkade 2
9613 CV Groningen
T.a.v. de directeur Bureau Meerstad

Groningen, 5 september 2022

Betreft: Reactie van natuurorganisaties op de agenda voor de Toekomst en wensbeeld van Bureau Meerstad.

Geachte heer Dijkstra,

De afgelopen maanden hebben jullie gewerkt aan een actualisatie van het oorspronkelijke Masterplan voor het Meerstad gebied. Jullie noemden het een 1.1. versie, en de uitkomst is een Agenda voor de Toekomst en een Wensbeeld. Naar verwachting nemen de colleges van Groningen en Midden-Groningen in september een besluit over het plan. De Agenda voor de Toekomst is nog niet in te zien, en wordt pas naar buiten gebracht als de colleges akkoord zijn.

Proces

Sinds januari konden we meedenken met in totaal drie Natuur en Landschapstafels. Hiermee creëerden jullie de mogelijkheid om al in een vroeg stadium mee te denken en we zagen onze aanbevelingen terug in de aanpassingen van het ontwerp. We hebben dit als prettig ervaren, en hopen dat we kunnen blijven meedenken in de concrete uitwerking. Nu ligt er een wensbeeld, maar kiezen jullie ervoor om een concept van de Toekomstagenda nog achterwege te laten. Dat vinden we een ongelukkige keuze. Enkel een kaart als communicatiemiddel, zonder toelichting, is te karig.

Het wensbeeld roept bij ons nog veel vragen op. Het is dan ook jammer dat een begeleidende tekst ontbreekt. Temeer omdat we een heel aantal uitgangspunten natuurlijk wel gehoord hebben in het proces. We weten bijvoorbeeld dat:

- Het meer een waterbuffer is voor de stad en het Eemskanaal
- De grond uit de graafwerkzaamheden wordt gebruikt om de woongebieden op te hogen
- Nieuwe woongebieden worden geconcentreerd (Eemskanaalzone, Harkstede, Grunopark de Wierden, Lageland)

- Er aandacht is voor de regionale groenstructuur, bestaande natuur en nieuwe natuur
- Er is ruimte voor het bestaande landschap (linten, openheid en het groenblauwe netwerk) door concentratie woongebieden
- Het areaal bedrijventerrein flink is geslonken

Positief

De agenda voor de toekomst is er nog niet, maar we zien al een aantal uitgangspunten met veel potentie voor een uitwerking waar (natte) natuur en landschap een mooie plek krijgen. De uitgangspunten passen in het gebiedsconcept 'Groeningen' dat invulling wil geven aan een klimaatpositieve regio in deze groene metropool. Bijzonder content zijn we met het behoud van het Driebondsbos en het permanent verplaatsen van het skillspark. We zien dit zelfs terug in het nieuwe collegeakkoord 'Het begint in Groningen' van de gemeente Groningen.

Met dit collegeakkoord kijken we met vertrouwen naar de toekomst voor de natuurwaarden in en rond Meerstad. Er is veel aandacht voor de versterking van de gemeentelijke ecologische structuur (GES), ecologisch beheer en participatie. De gemeente Groningen spreekt uit dat ze de publieke regie willen voeren op natuur, landschap en biodiversiteit door gebieden aan te wijzen en aan te kopen.

Inhoud

We hebben tijdens het proces onze input gegeven. We kennen het gebied, en leerden het nog beter kennen. Graag delen we nogmaals een aantal aanbevelingen.

1. Het plangebied Meerstad is als onderdeel van de laagveengordel in Groeningen het laagste gebied in de wijde omtrek (tot op meer dan 2,5 meter onder NAP). Integreer klimaatadaptatie in elke vezel van het plangebied. Denk na over hoe dit gebied er uit ziet over 50 jaar. Als dit onvoldoende aandacht krijgt in de verdere uitwerking, dan staat niet alleen de veiligheid onder druk maar ook de ecologische ontwikkelingen (peilwijzigingen, nieuwe inrichting afwatering, continue strijd met water, enz.). Het IPCC raadt af om te bouwen in laaggelegen gebieden. Al zijn de klimaatmodellen nog onzeker, we weten wel dat een aantal veranderingen in het klimaat onomkeerbaar zijn. Houd rekening met lange perioden van droogte, hittestress en het bergen van grote hoeveelheden regenwater. Bekijk dit op regionaal-, wijk- en buurtniveau.
2. We zien in het wensbeeld een aantal lijnen die ecologische verbindingzones voorstellen. We zien dat er veel aandacht voor de bestaande en nieuwe groenstructuur als samenhangend concept (Meerlanden) is, en hopen dat deze planologisch verankerd worden.

Aandachtspunten hierbij:

- a. Geef de te ontwikkelen verbindingzones een bestemmingsstatus natuur/ecologie in het nog te maken bestemmingsplan.
- b. Bij de P&R in de oksel van de ring en het Eemskanaal staat bebouwing ingetekend. De P&R is zelf al een barrière en zou juist moeten worden aangepast zodat we een ecologische verbinding met de stad langs het Eemskanaal kunnen veiligstellen. Dit knelpunt is erg belangrijk, verdient het om aan te passen en daar zien we ook kansen voor.
- c. Speciale aandacht voor de weergave. Wat laat je zien en wat laat je weg? Geef ecologische verbindinglijnen duidelijk aan op kaart en benoem welke gebieden worden verbonden via Meerstad: Zuidlaardermeer – Kardinges – Roegwold – GES Groningen stad enz. We zien graag dat bestaande natuurgebieden zoals Kardinges worden weergegeven om de connectie te benadrukken. De bestaande stedelijke ecologische structuur staat ook niet weergegeven, terwijl het belang van het aansluiten hierop erkend wordt.
- d. Stel doelsoorten vast voor de ecologische verbindingen, welke soorten moeten hierlangs kunnen migreren. Gebruik vervolgens de criteria die doelsoorten stellen aan hun leefomgeving bij de ruimtelijke opgave voor ecologie en ook voor de inrichting.
- e. Verken de mogelijkheden voor een natuurlijk waterpeilbeheer. Hier is de natuur en de waterkwaliteit enorm mee geholpen.
- f. De kwelzones bij Harkstede worden doorbroken door infrastructuur. Zorg voor een doorlopende groenstructuur tussen de Hoofdweg en Lageland.
- g. De verbinding naar Kardinges staat verkeerd ingetekend, en moet naar het noorden verschoven worden. Het is een klein pijltje en we hopen dat hier een helder plan achter ligt. Deze is nu nog niet obstakelvrij (o.a. gronden moeten nog worden verworven). Geef aan hoe hieraan wordt gewerkt.
- h. Wel besproken maar van de kaart verdwenen: we benadrukken nogmaals dat de doorbraak van het verbindingswater langs de borgmeren moet verdwijnen om de goede waterkwaliteit van deze meren veilig te stellen.
- i. De nieuwe Molensloot loopt dwars door de verkaveling heen. De meanderende loop lijkt willekeurig gekozen. Kijk bij de inrichting hiervan naar het bestaande kavelpatroon. De watergang stopt nu abrupt op de kaart, maar we zien graag dat deze doorloopt richting Eemskanaal en Driebondsbos om volwaardig als ecologische verbinding te fungeren.
- j. Er is veel oog voor bestaande natuurwaarden. Kijk ook naar bijvoorbeeld de Middelberterplas, het Grunopark, en het natuurlijke perceel aan de Hoofdweg 190A.

3. Natuurinclusief bouwen is voor de nieuwe woningen en bedrijfspanden van Meerstad de norm met regels voor ontwikkelaars en bij vergunningstrajecten. Informeer inwoners hier in een vroeg stadium over. Haak hierop in met groene doelen voor de openbare ruimte op buurtniveau. Hoe ziet de toekomstbestendige buurt eruit wat betreft klimaatadaptatie en biodiversiteit? Laat Meerstad het voorbeeld zijn.
4. Kies bij de invulling van de verschillende groene ruimtes zorgvuldig. Wat is de visie? Openheid versus beslotenheid, kansen voor biodiversiteit en nieuwe natuur, nieuwe vormen van (natuurinclusieve) landbouw en bewonersinitiatieven. Denk aan het MEERbos initiatief, agroforestry en initiatieven als CSA, Herenboeren of Land van Ons. Hier is ruimte voor, en er zijn bewoners en organisaties die staan te trappelen. Ga vroegtijdig met hen in gesprek.
5. Graag extra aandacht voor beheer. De Harksteder Broeklanden worden veiliggesteld en uitgebreid. Het Driebondsbos blijft behouden. Meerstad wordt daarnaast verrijkt met nieuwe groene gebieden zoals bij de kwelsloot, de nieuwe molensloot, de strook langs het Winschoterdiep, de westkant van de Middelberterplas (MEERbos?) en groen in en rondom de bedrijventerreinen. Er worden ecologische verbindingen gerealiseerd richting de stad, Kardinge en Roegwold. De inrichting hiervan kan niet los worden gezien van de beheeropgave. Ga vroeg aan tafel met potentiële beheerders. Een sterk beheerplan waarborgt de doelen die met inrichting worden gesteld.
6. Recreatieve mogelijkheden en het beleven van het gebied is tevens van belang. Koppel dit aan een groene infrastructuur en de mobiliteitsvisie.
7. Kies in de strook langs het Slochterdiep voor kleinschalige woonconcepten. Stem dit zorgvuldig af met de ecologische verbindingzone.

We kijken uit naar de Agenda voor de Toekomst, en zien het proces hierna met vertrouwen tegemoet. We hopen dat de groene uitgangspunten sterk overeind blijven in de doorrekening en uitwerking. We blijven graag meedenken over inrichting en beheer van groene gebieden. Over 20 jaar staan we aan het Woldmeer en kijken we uit over een gebied waar mensen wonen en natuur floreert.

Bankastraat 77
9715 CJ Groningen
telefoon (050) 313 08 00

e-mail info@nmfgroningen.nl
nmfgroningen.nl
bank NL 39 TRIO 0379 4674 10

Met vriendelijke groet,

Jan-Willem Lobeek
Directeur-bestuurder Natuur en Milieufederatie Groningen

Mede namens:

Staatsbosbeheer
Natuurmonumenten
IVN Groningen - Haren
Het Groninger Landschap
Landschapsbeheer Groningen
Werkgroep Natuur en Landschap Duurswold